

Circuit de resposta a les demandes d'intervenció dels centres educatius i el seu entorn en matèria de prevenció i seguretat ciutadana

Presentació

Una de les línies d'intervenció prioritàries en temes de prevenció i convivència es centra en l'atenció als centres educatius en tant que espais de convivència i nuclis estratègics en la dinàmica de les comunitats en el territori. Els centres educatius demanen la intervenció dels cossos de seguretat per atendre conflictes que distorsionen la convivència al centre i el seu entorn i que impedeixen portar a terme la tasca educativa que els centres tenen encomanada. En ocasions, les demandes al voltant de temes de seguretat requereixen una resposta global i coordinada de diferents agents i/o serveis. Amb el ben entès que els cossos de seguretat són els agents que, en cas d'urgència i emergència, han d'intervenir en primer lloc, cal plantejar-se també la intervenció coordinada dels diferents tècnics i professionals vinculats, de manera directa o indirecta, al sistema educatiu, sobretot per poder donar una resposta des de l'àmbit comunitari en termes de coresponsabilització.

La resposta pública a les demandes dels centres d'educació ha de garantir una intervenció eficient, proporcionada i ajustada en el temps; no només ha de preveure atendre les urgències, sinó que, quan calgui, ha de proporcionar un espai d'anàlisi i coordinació entre els diferents operadors a fi de proposar i promoure altres intervencions des d'una vessant preventiva.

El "Circuit i protocol de resposta a les demandes d'intervenció als instituts d'educació secundària" en temes de prevenció i seguretat que es va definir el 2004 va ser el resultat del treball d'una comissió de tècnica i professionals vinculats al món de la seguretat, la prevenció i l'educació per donar resposta a aquestes demandes.

El nou escenari amb la nova organització municipal, la creació del Consorci d'Educació de Barcelona (CEB), la creació d'estructures de proximitat policial i les noves problemàtiques emergents han fet necessària la revisió i l'actualització d'aquest protocol amb l'objectiu de donar resposta a les noves necessitats amb noves estratègies i enfocaments integrals, a tots els centres educatius, no només als centres de secundària.

La revisió del protocol ha estat empena d'una banda per la creació de circuits i protocols específics que donen resposta a situacions molt concretes (Protocol d'Assejament Escolar i ciberassejament; Protocol de Maltractament Infantil; Protocol de Conflictes Greus; Protocol Emergències Psicosocials; Protocol de prevenció, detecció i intervenció sobre drogues), i d'altra, la necessitat d'incorporar l'atenció i gestió de casos de risc en

termes de radicalitzacions violentes i en darrer lloc amb la intencionalitat de focalitzar l'activació en les problemàtiques que afecten a l'entorn escolar i que tenen un impacte grupal i comunitari.

Així també l'oportunitat del poder integrar el protocol revisat com un element més de suport i gestió dels conflictes a través de portal web del CEB amb una activació de les demandes on-line també millora la seva pràctica i eficiència i la comunicació entre els diferents serveis o operadors de l'àmbit de l'educació, la prevenció i la seguretat.

Aquest document és fruit de la participació de tècnics/ques de les diferents àrees implicades en l'abordatge dels temes de prevenció i seguretat als centres educatius.

Finalitat del protocol

Establir un circuit i una metodologia d'intervenció per tal de donar una resposta eficaç a les demandes d'intervenció a situacions de conflicte en l'àmbit de la seguretat generades als centres educatius i/o al seu entorn.

Qui activa el protocol

Hi ha diferents agents que poden detectar una situació de conflicte o risc per la seguretat, uns vinculats directament a la comunitat educativa (alumnat, famílies, AFA, docents i altres professionals del centre i personal auxiliar i de serveis) i altres des del seu entorn (PG-ME; GUB; personal tècnic de l'administració de l'àmbit de serveis socials, tècnics/ques de barri, de prevenció, d'educació,...; entitats ciutadanes veïnals, de comerç, culturals...; o ciutadans). Així la demanda d'activació del protocol pot fer-se a través de l'equip directiu del centre quan aquest reculli i consideri la gravetat de la situació, o a través del tècnic/a de prevenció qui reconverteix la demanda, la instància o la denúncia ciutadana.

Per activar el protocol quan la detecció s'hagi fet des de la comunitat educativa serà l'equip directiu del centre educatiu qui l'activi, amb trucada al 1-1-2 si és necessària una intervenció policial imminent, o omplint el formulari a través del web del CEB, reforçant telefònicament la demanda, en cas que hi hagi urgència, als referents policials del centre. En cas que la detecció es faci des d'altres agents de l'entorn serà el/la tècnic/a de prevenció qui activi el protocol a través del formulari del web del CEB.

Quan activar el protocol

Hi ha diverses situacions que poden ser susceptibles de requerir l'actuació o la intervenció d'un servei o el treball coordinat de més d'un servei. Hem agrupat les situacions a les que el protocol dona resposta en tres tipologies,

A- **Fets amb risc per les persones:** Accions grupals i/o amb impacte a la comunitat educativa o l'entorn del centre

- Indicis o elements d'extremismes violents (*)
- Presència persones o grups conflictius aliens al centre
- Baralles i agressions, amenaces, coaccions...
- Protecció de la imatge personal
- Homofòbia, racisme i xenofòbia
- Comportaments disocials

B- **Fets amb risc per al patrimoni.**

- Furt
- Robatori amb força
- Robatori amb violència i intimidació
- Apropiació indeguda
- Danys (vandalisme...)
- Deslluïment béns mobles

C- **Fets amb risc per a la salut.** Accions grupals i/o relatives al consum i tràfic de substàncies estupefaents i substàncies legals (alcohol i tabac) amb impacte a la comunitat educativa i/o l'entorn del centre

- Consum i tràfic de substàncies estupefaents
- Consum de substàncies legals: alcohol i tabac

D- Altres. Ens podem referir a situacions relatives a seguretat viària, presència de persones o grups conflictius aliens al centre, armes i objectes perillosos....

L'activació d'aquest protocol complementa la resposta que donen els altres protocols establerts per atendre situacions d'assetjament, i ciberassetjament escolar, maltractament infantil, emergències psicosocials,...).

() En aquests casos s'activarà l'especificitat del protocol amb intervenció de la Junta Territorial d'Avaluació i Seguiment (JTAS) de PRODERAE.*

Com activar el protocol

DEMANDA

O. Demanda immediata

- Quan la l'equip directiu del centre o el /la tècnic/a de prevenció tingui coneixement de que s'està produint una **situació de d'agressió contra les persones, el patrimoni o la salut pública o que hi ha un risc que aquesta es produeixi d'una manera imminent (en menys de 24h)**, es contactarà directament amb els cossos policials a través del telèfon 1-1-2.
- Després de la intervenció els cossos policials contactaran amb el/la tècnic/a de prevenció per **omplir el formulari** per tal de que quedi recollida la demanda i valorar l'activació de la comissió de treball de Districte.

A. Demanda Urgent

- En primer lloc, diferenciem les situacions que, per diferents motius (intensitat o gravetat del problema, exercici o pràctica de la violència, etc.), requereixen una intervenció urgent o immediata dels cossos de seguretat (Guàrdia Urbana i/o Mossos d'Esquadra). Aquestes situacions les hem anomenat "**demanda urgent**", i es caracteritzen per requerir una resposta o intervenció d'aquests agents en menys de 24h.

En aquests casos el centre contactarà per telèfon directament amb els referent de PG-Mossos d'Esquadra o Guàrdia Urbana del centre.

- L'Equip directiu del centre, posteriorment, haurà d'omplir sempre el **formulari de comunicació** (via web CEB) a fi que es tingui un coneixement global de tots els incidents que es produeixen al territori i se'n pugui fer el seguiment, a més de deixar constància de la petició realitzada.

Si és una demanda urgent el formulari s'enviarà automàticament a les adreces electròniques dels referents de PG-Mossos d'Esquadra i Guàrdia Urbana del centre amb còpia al/la tècnic/a de prevenció del Districte, DSTP, Inspecció i CEB.

- En qualsevol cas el/la tècnic/a de prevenció del districte valorarà la idoneïtat de convocar la comissió de treball de districte i, en el seu cas, proposarà un equip de

treball amb els diferents agents en relació a la problemàtica plantejada i impulsarà les actuacions i la coordinació del seus membres

B. Demanda no urgent

- Quan les situacions de conflicte no són urgents, “**demanda no urgent**”, a banda de comunicar la situació per correu electrònic o telefònicament, si això es veu oportú, al/la tècnic/a de prevenció del districte, cal omplir el formulari a través de web del CEB

Si la demanda no és urgent el formulari s'enviarà automàticament a l'adreça electrònica del/la tècnic/a de prevenció del Districte i DSTP amb còpia als referents de PG-Mossos d'Esquadra i Guàrdia Urbana del centre, Inspecció i CEB.

En qualsevol cas el/la tècnic/a de prevenció del districte valorarà la idoneïtat de convocar la comissió de treball de districte i en el seu cas proposarà un equip de treball amb els diferents agents en relació a la problemàtica plantejada i impulsarà les actuacions i la coordinació del seus membres.

Comissió de treball de districte

Hi ha problemàtiques que per la seva complexitat o reiteració, poden requerir la intervenció de diferents serveis i agents que actuen i/o treballen al territori, a més de l'abordatge intern que porta a terme el centre educatiu.

El/la tècnic/a de prevenció es posarà en contacte amb el centre educatiu i, segons la problemàtica a tractar determinaran conjuntament la conveniència de convocar la Comissió de Treball de Districte i la seva composició.

L'Objectiu de la Comissió és treballar sobre el cas plantejat des d'una perspectiva global i amb un abast preventiu per aquest motiu la composició de la comissió que convoqui el/la tècnic/a de prevenció variarà en funció dels centres la problemàtica a tractar; en qualsevol cas, però, estarà formada, com a mínim, per un/a representant del centre educatiu (director/a o persona que determini el centre), el/la tècnic/a referent dels temes d'educació de districte, i de manera oportuna hi participaran els referent dels cossos policials PG-ME o GUB del centre, referents de salut, inspecció

d'educació, referent territorials de CEB, referent de Protecció a la Infància i Adolescència del CEB, tècnic de barri, serveis socials,

(*) En el cas que el protocol s'activi per indicis o elements de risc d'extremismes violents el/la tècnica de prevenció de districte informarà a l'ORC de PG-ME qui farà les consultes als serveis d'informació policial i al referent de Protecció a la Infància i Adolescència del CEB de les incidències i de l'actuació proposada per la comissió de treball qui ho reportarà a la Junta territorial PRODERAE. I PG-ME consultarà els serveis d'informació policial.

La Comissió treballarà sobre l'anàlisi del conflicte o la situació, la proposta del pla de treball, la intervenció a realitzar, el seu seguiment i l'avaluació en el context i relació a altres situacions de conflicte o incidències que es doni al territori.

En els casos de demandes no urgents, s'hi pot treballar des d'una perspectiva més preventiva.

El/la tècnic/a de prevenció del districte és la figura responsable de convocar la Comissió i les reunions de coordinació necessàries, amb una periodicitat que consensuarà l'equip de treball, per tal de compartir la informació i fer el seguiment de totes les demandes i les intervencions o actuacions que s'han generat al voltant dels centres educatius que hagin activat el protocol. Aquesta Comissió es crearà i dissoldrà en funció de l'activació del protocol per part dels centres i els membres que participin en l'equip de treball s'afegiran o desistiran a raó de l'evolució del cas justifica la seva presència.

Altrament el/la tècnic/a de prevenció del districte pot proposar un calendari periòdic de reunions d'una Comissió tècnica permanent amb representant del CEB, el/la tècnic/a referent dels termes d'educació del districte, els referents dels cossos policials dels centres educatius del districte, i qui oportunament participi de la gestió de situacions de risc o conflicte vers els centres educatius i el seu entorn

- tenir coneixement global de les incidències i fer un repàs de les situacions resoltes i de les pendents
- compartir i contrastar informació de risc o alerta en relació als centres educatius (situacions repetides, situacions no resoltes, etc.), que requereixen planificar estratègies preventives específiques
- coordinar estratègies d'intervenció compartides entre diferents serveis.